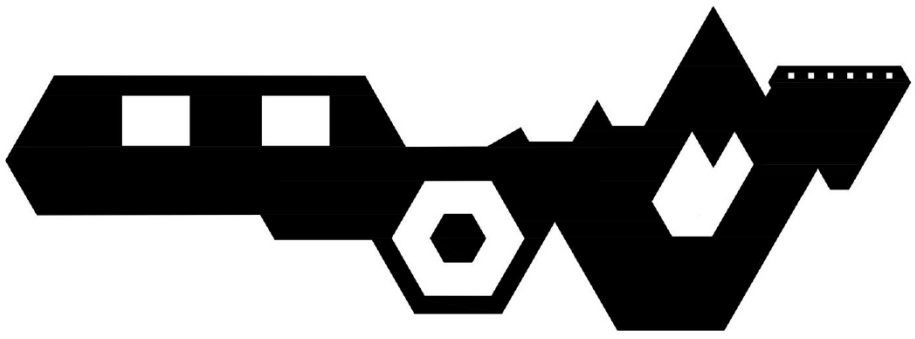
ŠIFRA BN03027

VESTIGIUM

/wesˈti.gi.um/ · imenica, srednji rod · lat.

vestigium, -ī (n.)

1. Trag, stopa; otisak stopala ili prolaska.
2. Ostatak, sled, znak nečega što je postojalo.
3. Pren. Trag prošlosti; prisustvo nečega odsutnog.

Etimologija: lat. vestīgium - trag, stopa, otisak.

„Čar ruševine leži u tome što predstavlja delo ljudskog napora, a istovremeno ostavlja utisak da je delo prirode.” [1]

---

[1] *Georg Simmel, “The Ruin,” in Essays on Sociology, Philosophy and Aesthetics, ed. Kurt H. Wolff (New York: Harper & Row, 1959).*

ŠIFRA BN03027

1. Lokacija i ekoton

Reaktivacija objekta *Zvezdara u Bukovičkoj banji* polazi od razumevanja ekotona kao prostora susreta i razmene između arhitekture i prirode. Postojeća brutalistička struktura, prepoznata kao vredno arhitektonsko nasleđe, posmatra se kao autorsko delo čija se prostorna i oblikovna celovitost mora sačuvati. Ekoton se zato ne uspostavlja kroz klasičnu prenamenu i preoblikovanje zgrade, naprotiv, konstituiše se kroz pažljivo povezivanje njenog izvornog arhitektonskog identiteta sa procesima prirodne regeneracije.

2. Arhitektonsko-urbanistički koncept

Osnovni princip intervencije jeste očuvanje i isticanje postojeće brutalističke arhitekture, posmatrane kao vredno, nedovršeno arhitektonsko delo. Poštovanje autorske ideje ostvaruje se očuvanjem izvorne geometrije i materijalnosti, uz minimalne, jasno diferencirane intervencije. Vodeni prsten prati geometriju objekta, izdvajajući ga iz pejzaža i ponovo usmeravajući pažnju na njegovu arhitektonsku vrednost. Procep između bazena predstavlja novu prostornu vezu sa podrumskim nivoom, dok vegetacija koja prožima atrijume i betonske površine uvodi prirodu kao ravnopravnog činioca transformacije prostora.

Program se nadovezuje na prvobitnu zdravstvenu i terapijsku namenu, reinterpretiranu kroz savremene sadržaje rehabilitacije, kupanja, rekreacije i javnog boravka. Povezivanjem terapijskih prostora, parka i edukativnih sadržaja o vodi, Zvezdara ponovo postaje deo svakodnevnog života banje. Preplitanjem arhitektonskog nasleđa i prirodnih procesa, postojeće delo nastavlja da živi kao deo promenljivog pejzaža.

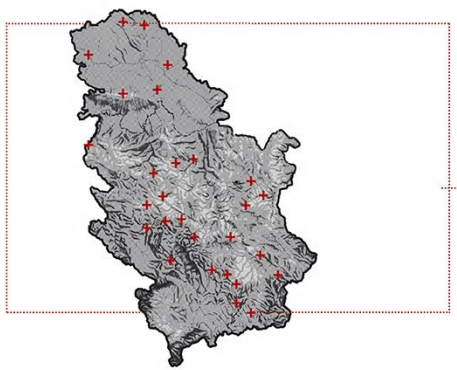
3. Ekološki koncept

Voda povezuje postojeću građevinu sa pejzažom kroz odvojene sisteme prikupljanja kišnice, korišćenja mineralne vode i cirkulacije bazenskih voda. Kišne bašte, propusni parter i raznovrsna vegetacija omogućavaju zadržavanje vode, ublažavanje mikroklimatskih uslova i stvaranje novih staništa. Zvezdara tako postaje prostor u kojem se arhitektonsko nasleđe obnavlja kroz prisustvo i delovanje prirode.

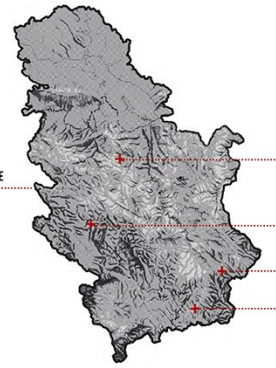
Zvezdara se obnavlja kroz skladno prožimanje arhitekture i prirode, u kojem postojeće brutalističko nasleđe postaje deo živog i promenljivog pejzaža.

ŠIFRA BN03027

BANJE KAO PROSTORI KOLEKTIVNOG ZABORAVA

BANJE SRBIJE

BUKOVIČKA BANJA

PRIKIČKI KISELJAK

ZVONAČKA BANJA

VRANJSKA BANJA

Banje su izabrane kao prostori kolektivnog zaborava jer predstavljaju nekadašnja mesta lečenja, odmora i susreta, čiji je identitet bio oblikovan zajedničkim ritualima i svakodnevnim korišćenjem. Prekidom ovih aktivnosti brojni banjski objekti ostali su napušteni, dok su veze između arhitekture, prirodnih resursa i zajednice postepeno oslabile. Njihove strukture danas opstaju kao fizički tragovi nekadašnjeg kolektivnog života, prožete vegetacijom i prirodnim procesima. Upravo zato banje postaju pogodan prostor za ispitivanje arhitekture kao sredstva reaktivacije zaboravljenih mesta i ponovnog uspostavljanja odnosa između prirode, izgrađenog prostora i zajednice.

Mapiranjem banja Srbije izdvojena su banjska područja u kojima postoji koncentracija napuštenih, nedovršenih ili dugotrajno neaktivnih objekata, kao trag nekadašnjeg sistema lečenja, odmora i društvenog života.

Kuršumlijsku Banju i Matarušku Banja predstavljaju aktuelno napuštene primere, jer su hotel „Žubor", danas „Planinka", i hotel „Ternal" ponovo aktivirani. (dokaz da je reaktivacija banjskog fonda moguća)

LEGENDA

ocena 3 // izraziito je prisutna

ocena 2 // prisutna je vrednost

ocena 1 // slabo je prisutna

	odsustvo funkcije, očuvanost sonovne strukture i mogućnost ponovne upotrebe	aktivnost u teren, vizure, mogućnost prostornog povezivanja	blizina izvora, prisustvo leka, mogućnost korišćenja vode	stepen pražnjenja objekta i pejzaža, biodiverzitet, hlad	dostupnost, postojeće staze, bliznina naselja i frekvencija ljudi		
	NAPUŠTENOST	TOPOGRAFIJA	VODA	VEGETACIJA	CIRKULACIJA//DRUŠTVENI POTENCIJAL		
RH CENTAR "ZVEZDARA"						OCENA	15
KOMPLEKS HOTELA I VILA						OCENA	13
HOTEL „MIR"						OCENA	11
HOTEL „ŽELEZNIČAR"						OCENA	10

Na osnovu uporednog vrednovanja napuštenosti, topografije, vode, vegetacije, cirkulacije i društvenog potencijala, rehabilitacioni centar „Zvezdara" izdvaja se kao lokacija sa najotpunijim preklapanjem analiziranih vrednosti. Njena prednost nije u jednom dominantnom elementu, već u istovremenom prisustvu napuštene strukture, izražene topografije, prožimanja vegetacije, dostupnosti i potencijala za ponovno društveno aktiviranje. Zbog toga je „Zvezdara" izabrana kao studija slučaja na kojoj se ispituje metod reaktivacije napuštenog banjskog fonda.

ŠIFRA BN03027

prirodni slojevi
šuma/vegetacija/voda

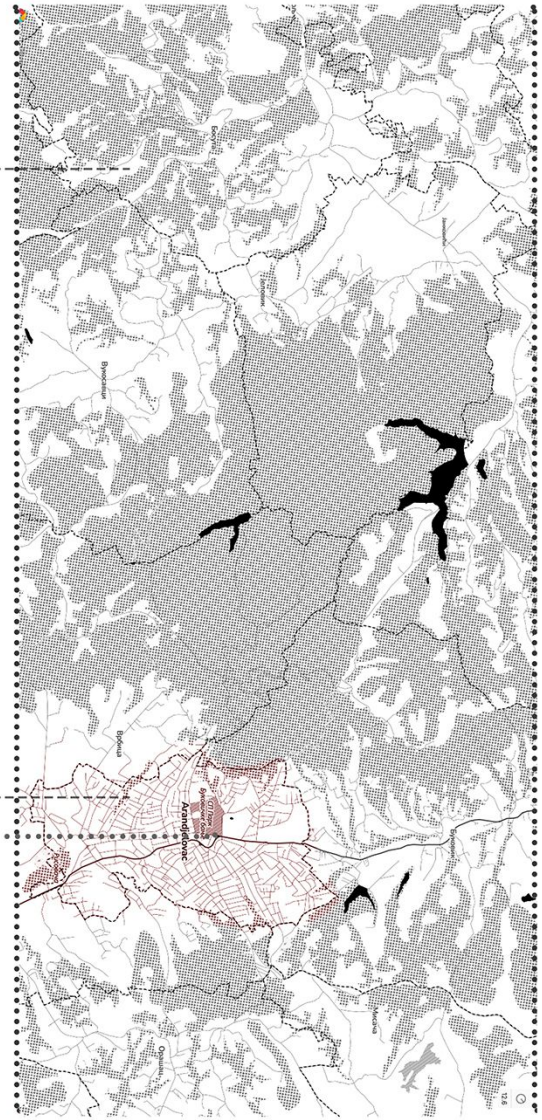
urbani slojevi
objekti/infrastruktura

KONTAKT
zona potencijala

mesto doživljaja

mesto oživljavanja

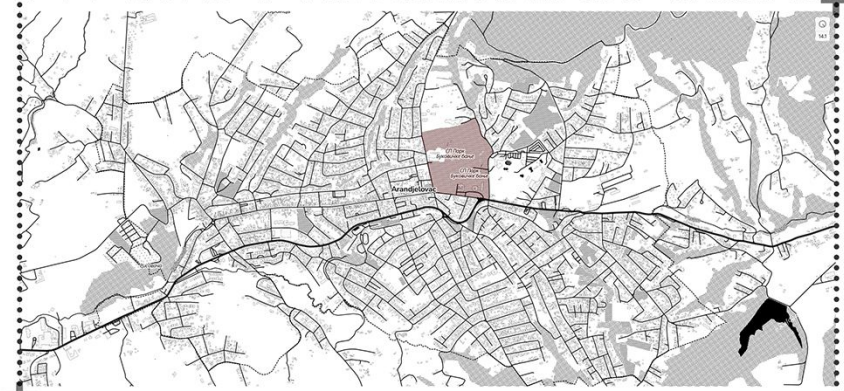
ispitivanje granica
+ prirodnog i urbanog +

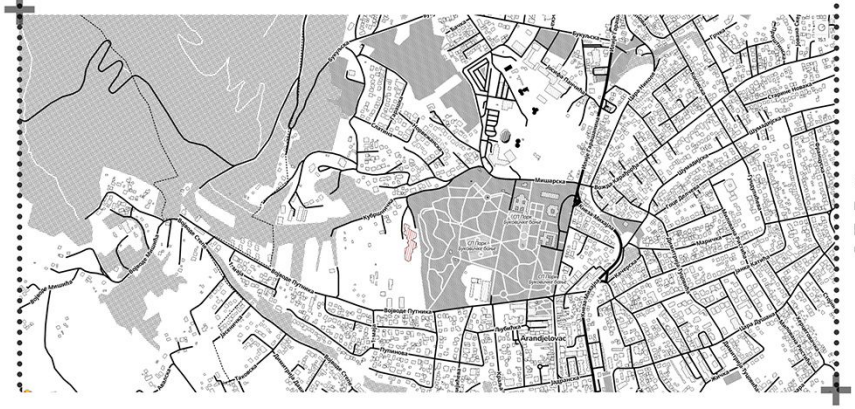
grad u pejzažu

širi odnos Aranđelovca i Bukovičke banje, reljefa, prirodnih sistema i okolnih naselja

banja u gradu

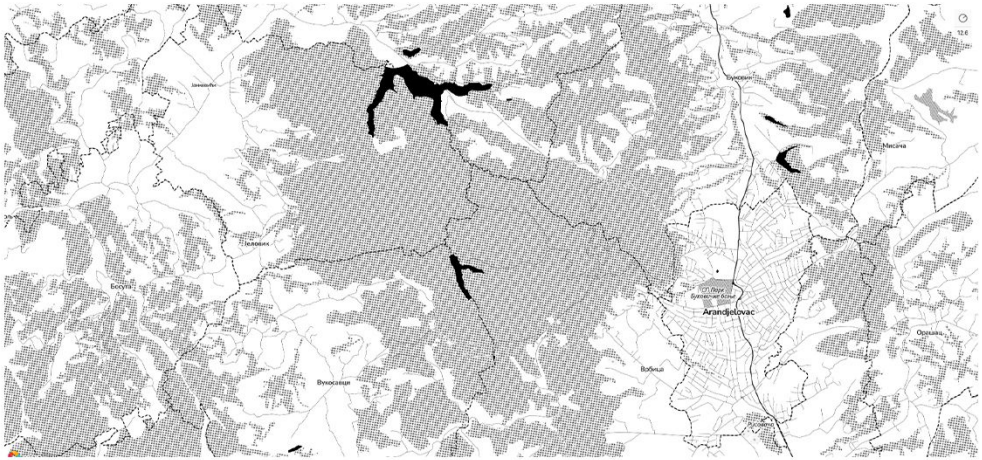
urbana struktura Aranđelovca i Bukovičke banje

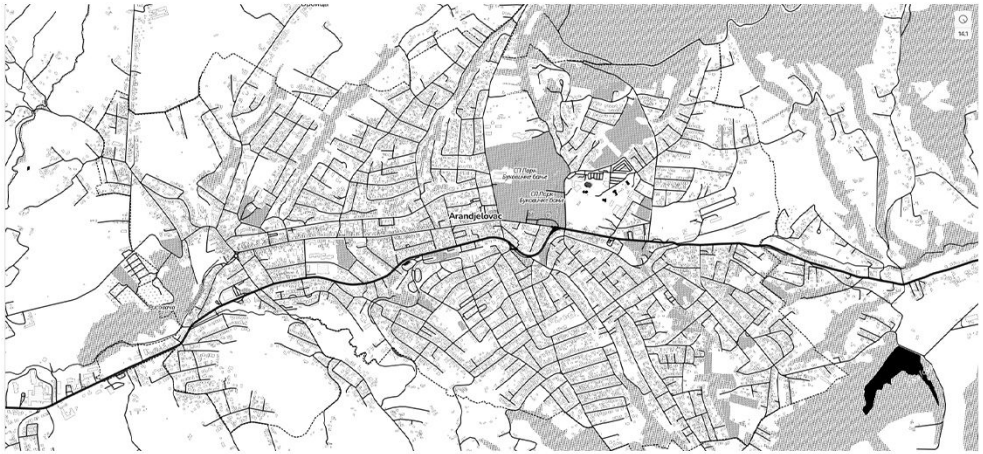

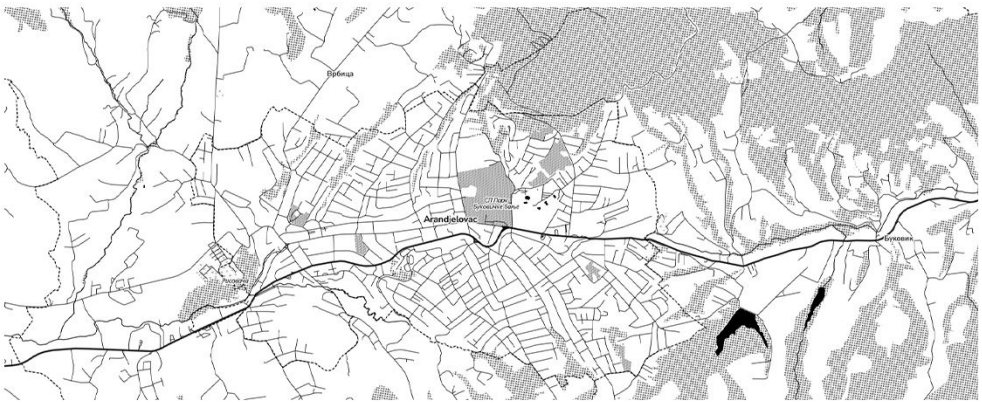
Zvezdara u banjskom parku

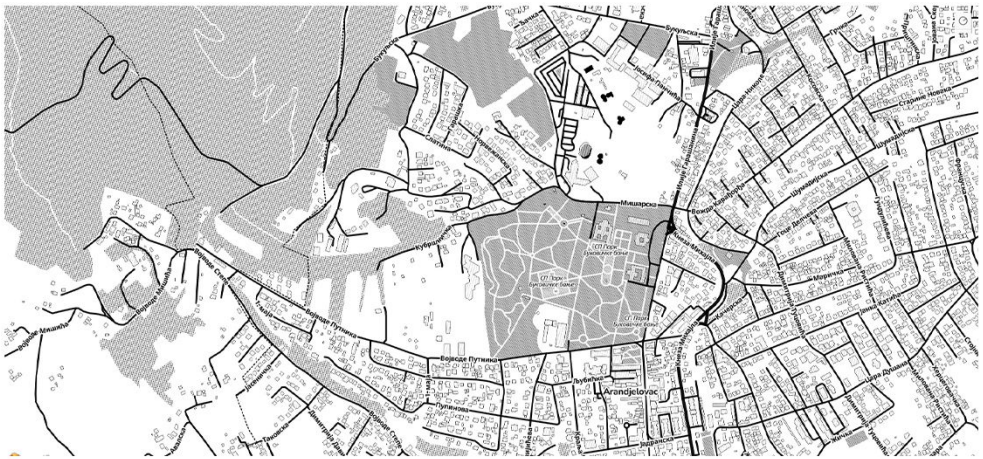
neposredni odnos Zvezdare, banjskog parka, pristupnih pravaca i okolnih sadržaja

ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

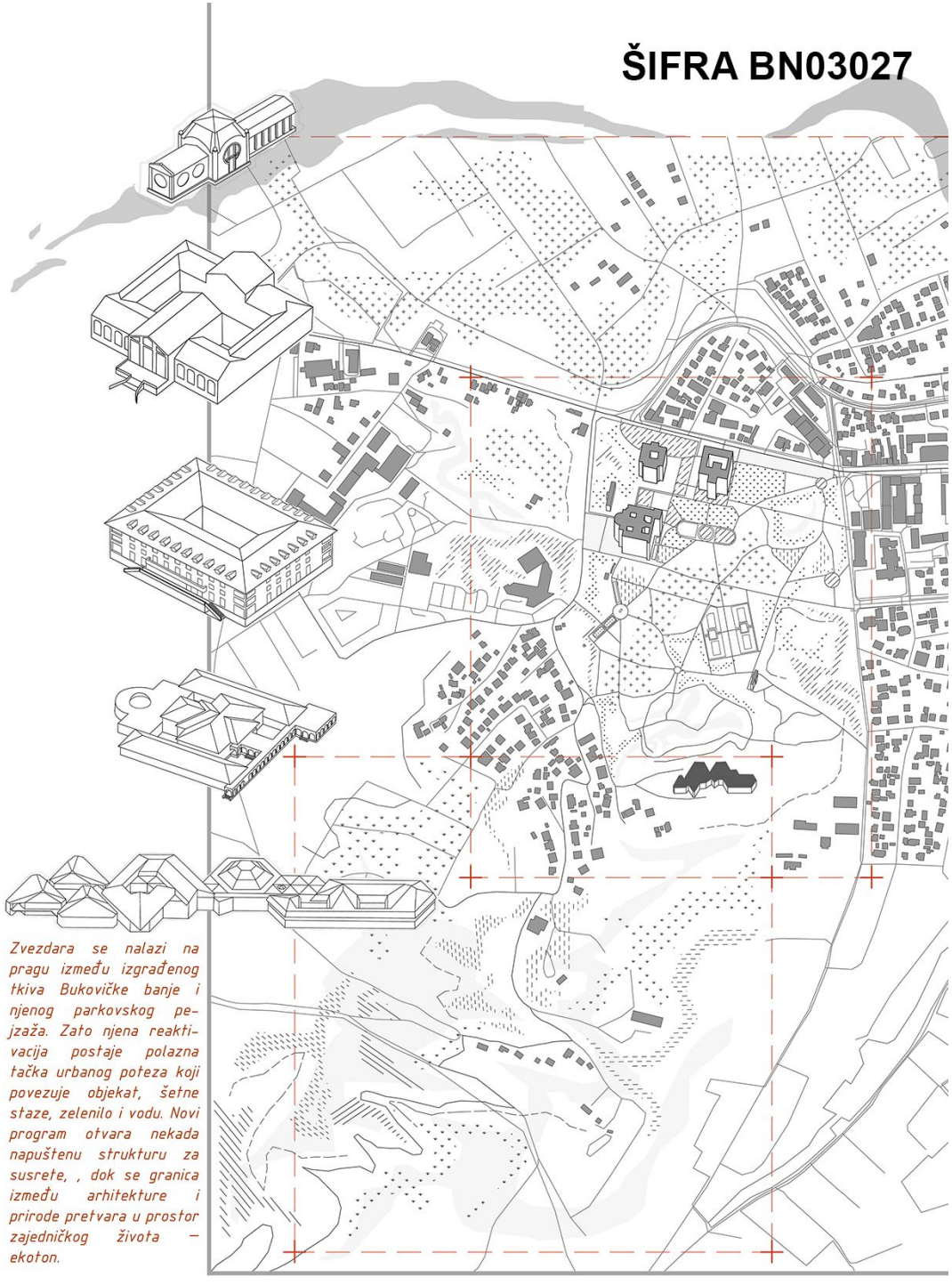
ANALIZA POSTOJEĆIH SADRŽAJA

1. STARO ZDANJE
2. SPEC. BOLNICA ZA REHABILITACIJU
3. IZVOR TALAPARA
4. IZVOR KNJAZ MIHAILO
5. PARJ BUKOVIČKE BANJE
6. PAVILJON KNJAZ MILOŠ
7. IZVOR DJULARA
8. NARODNI MUZEJ ARANĐELOVAC
9. BUKOVIČKA CRKVA
10. BOLNICA ARANĐELOVAC
11. STAZA ZDTAVLJA BUKULJE

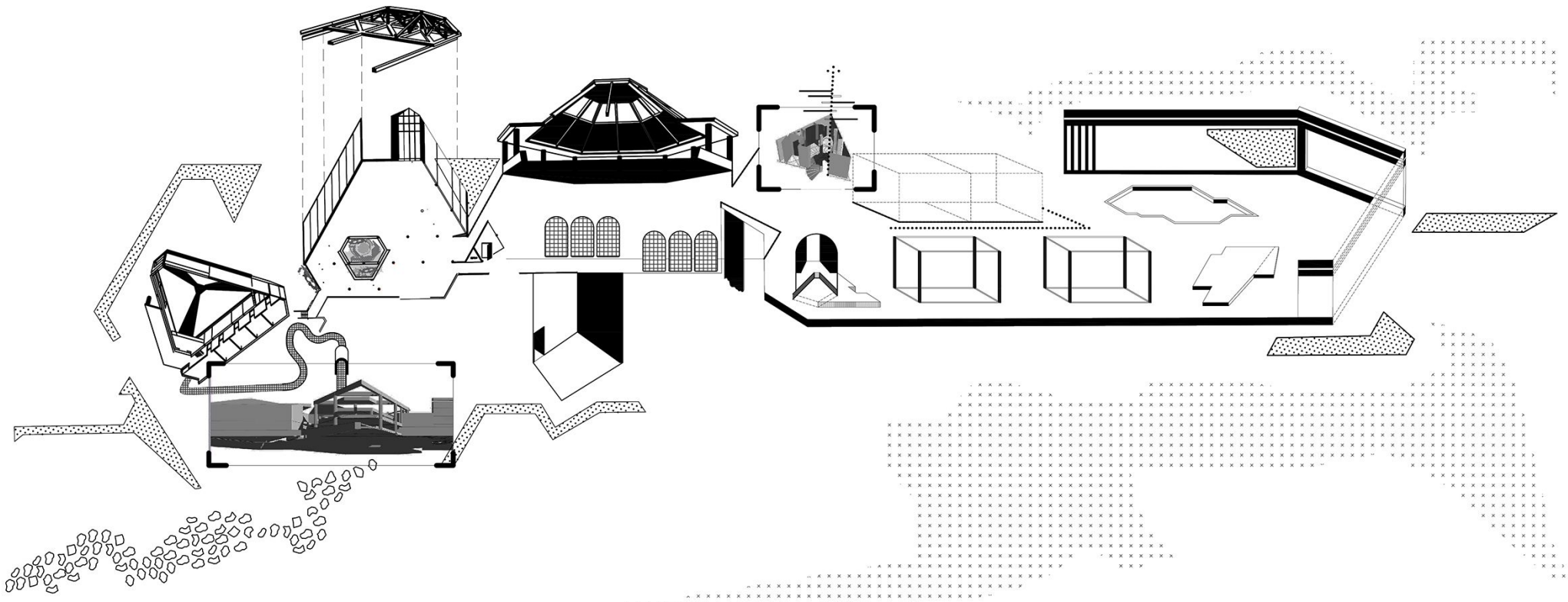
Granica između grada, banjskog parka i Bukulje ne posmatra se kao linija razdvajanja, već kao prostor njihovog postepenog prožimanja. Zvezdara postaje tačka prelaza u kojoj se urbani ritam usporava, arhitektura otvara prema pejzažu, a kretanje kroz park prerasta u iskustvo oporavka, susreta i boravka u prirodi.

ŠIFRA BN03027

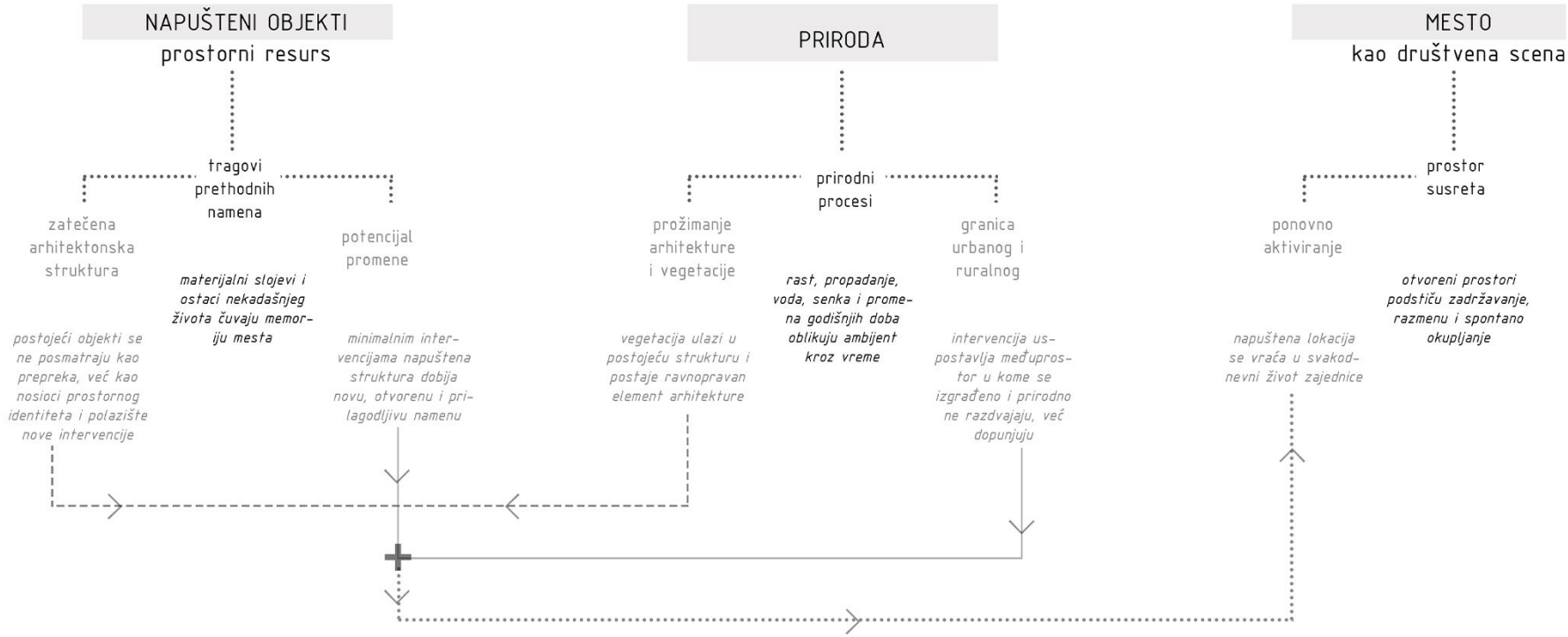
Zvezdara se nalazi na pragu između izgrađenog tkiva Bukovičke banje i njenog parkovskog pejzaža. Zato njena reaktivacija postaje polazna tačka urbanog poteza koji povezuje objekat, šetne staze, zelenilo i vodu. Novi program otvara nekada napuštenu strukturu za susrete, , dok se granica između arhitekture i prirode pretvara u prostor zajedničkog života – ekoton.

ŠIFRA BN03027

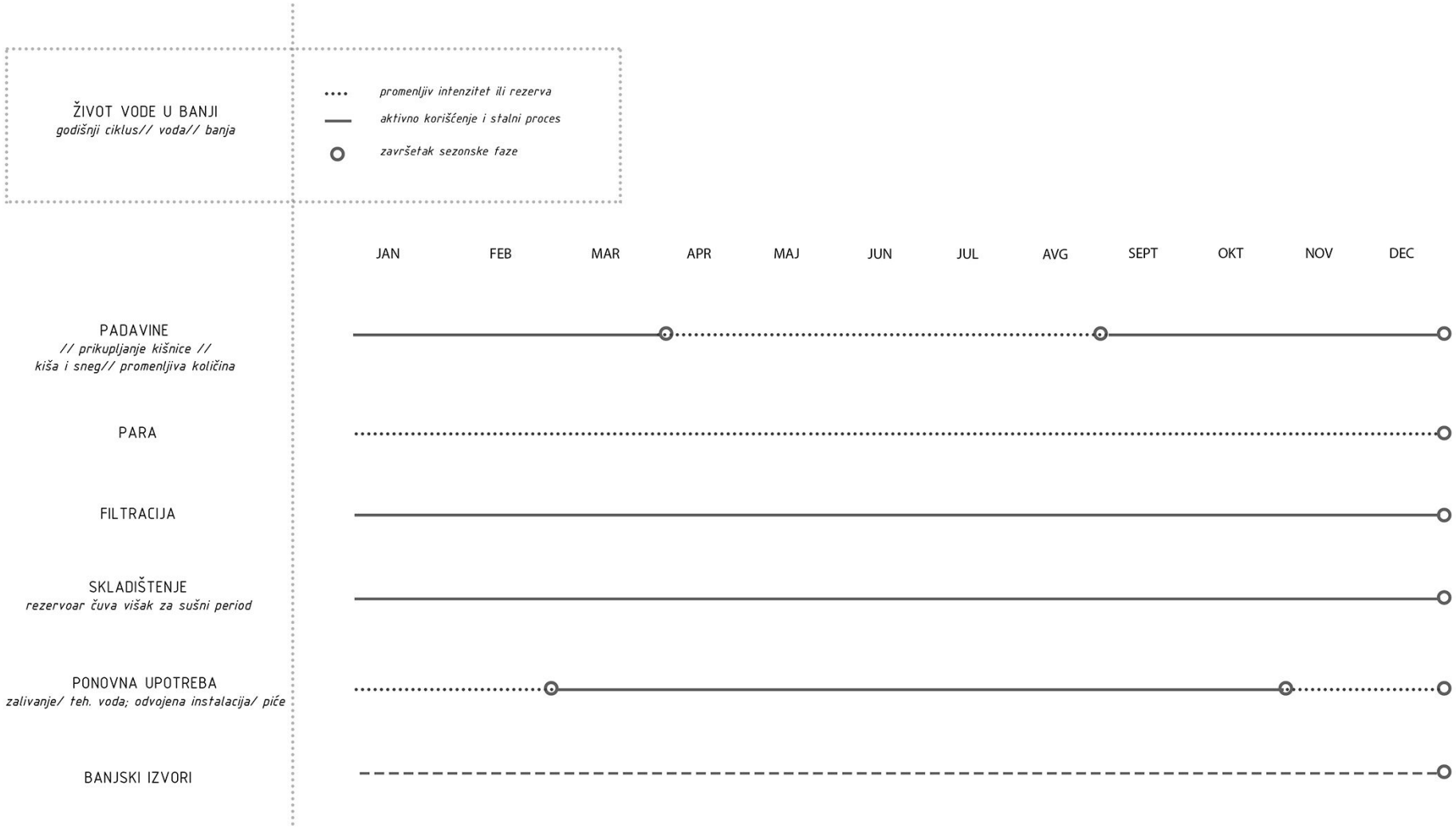

scena// zatečeno stanje

ŠIFRA BN03027

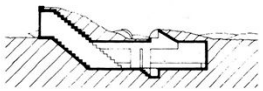

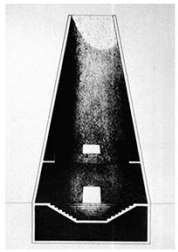
ŠIFRA BN03027

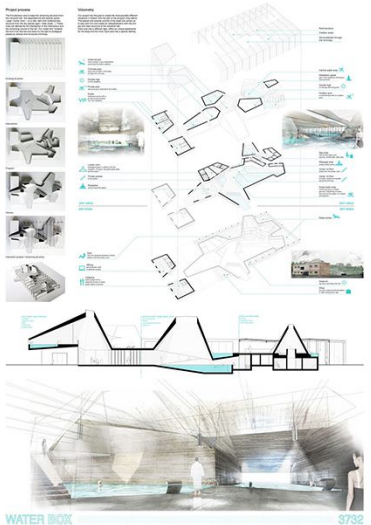

ŠIFRA BN03027

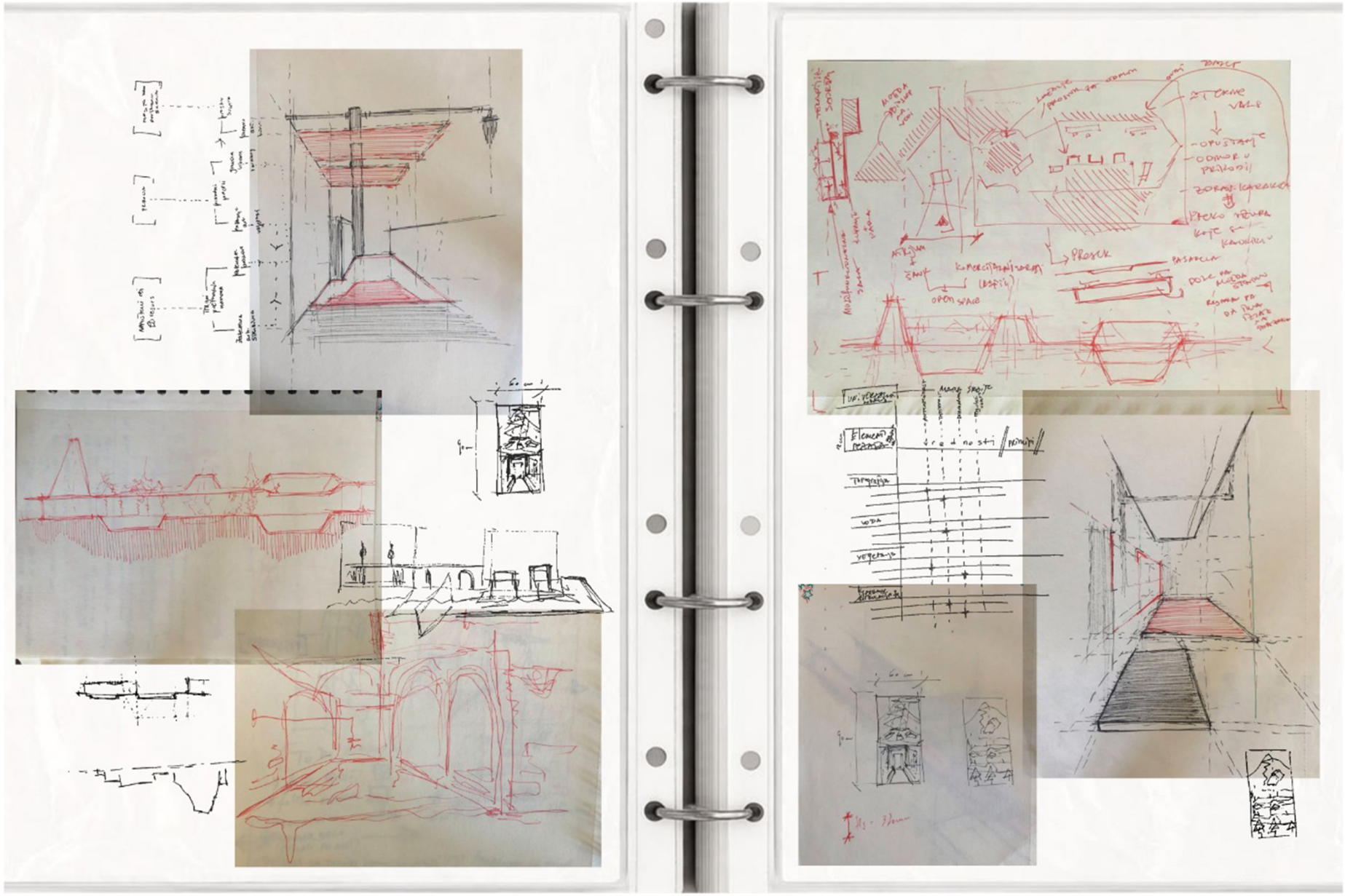

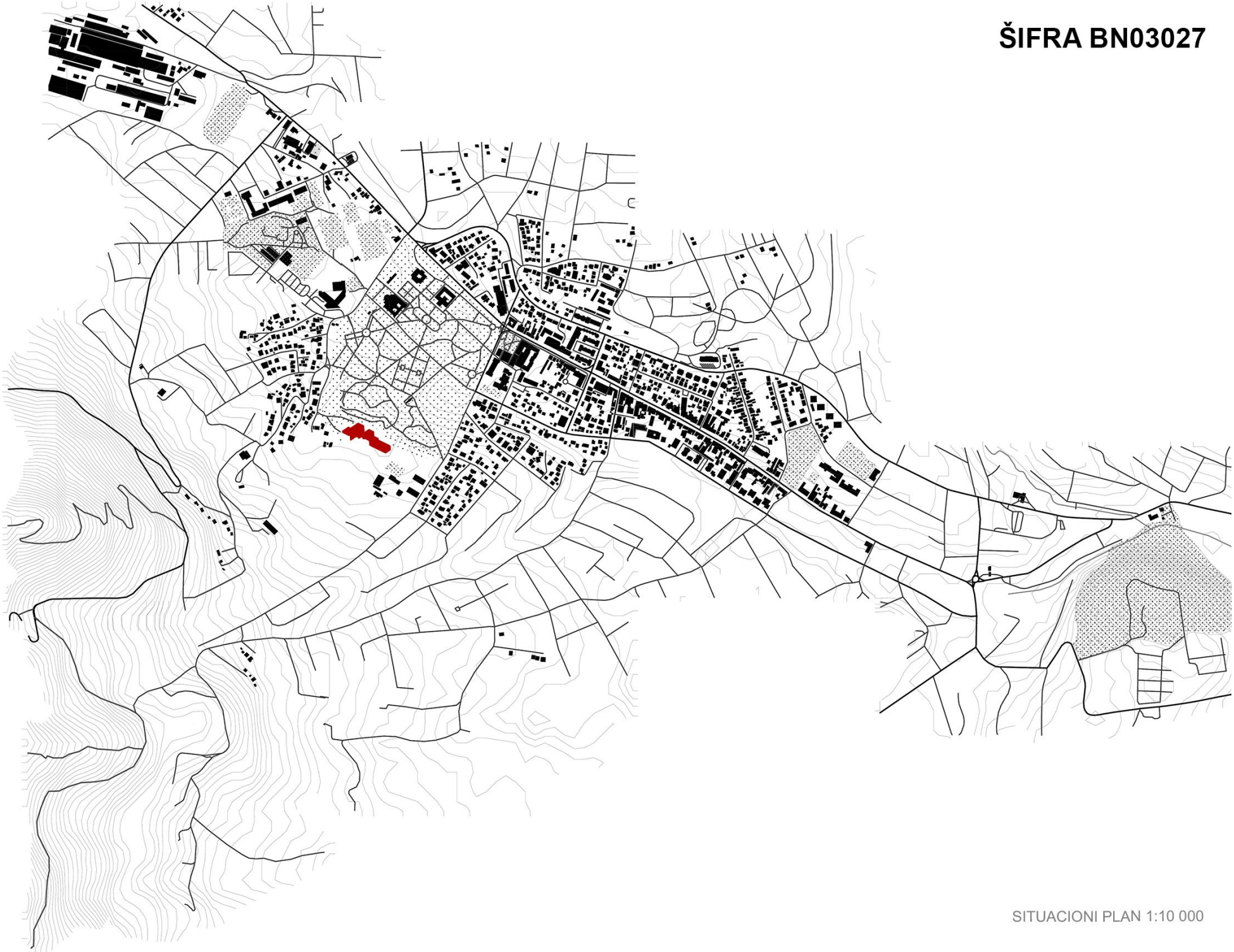
ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

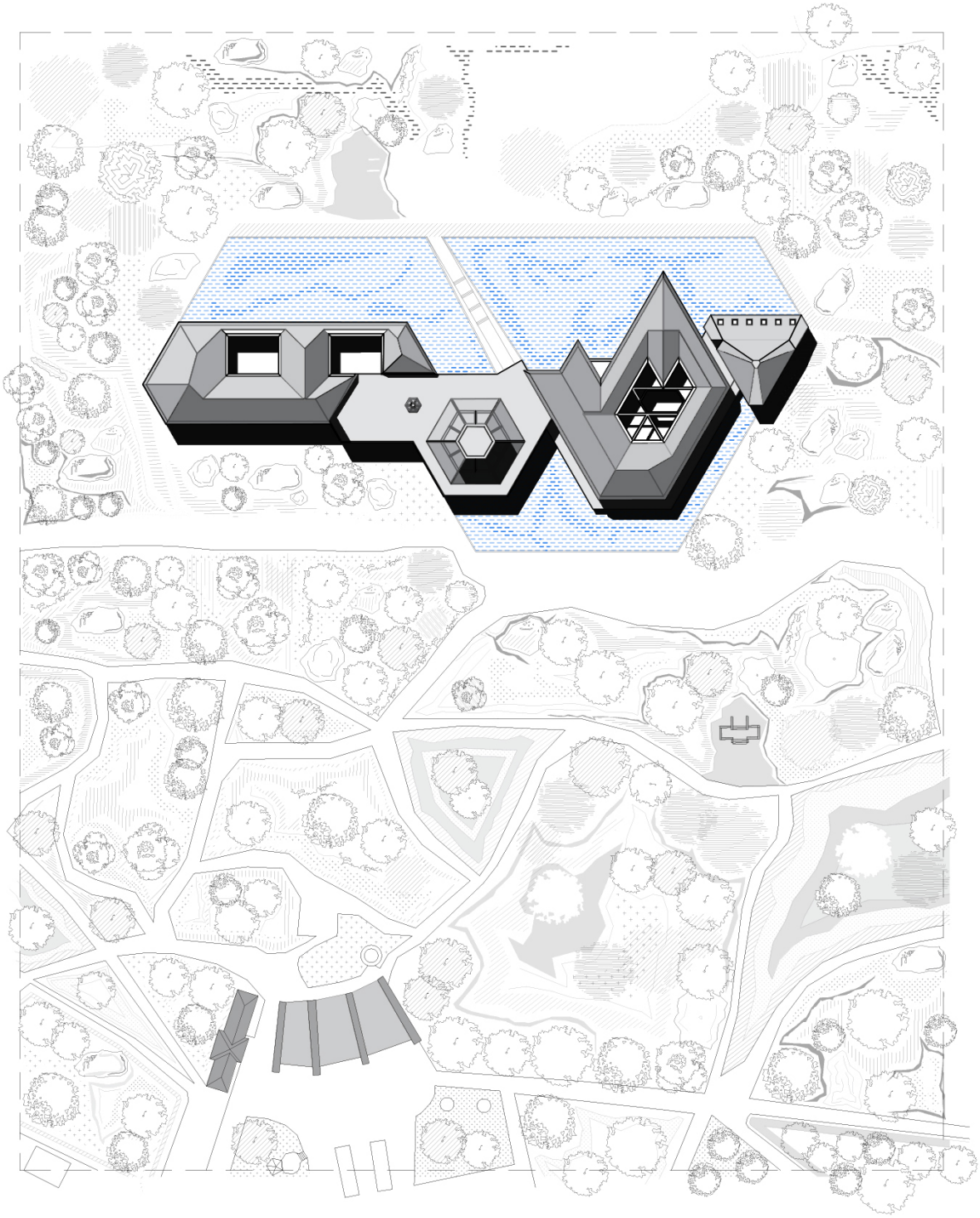

ŠIFRA BN03027

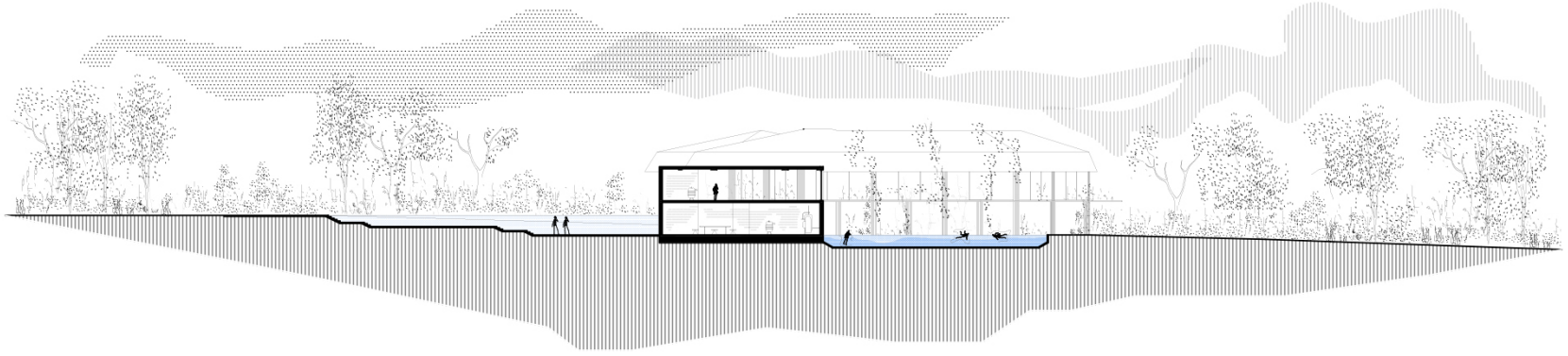
SITUACIONI PLAN 1:10 000

ŠIFRA BN03027

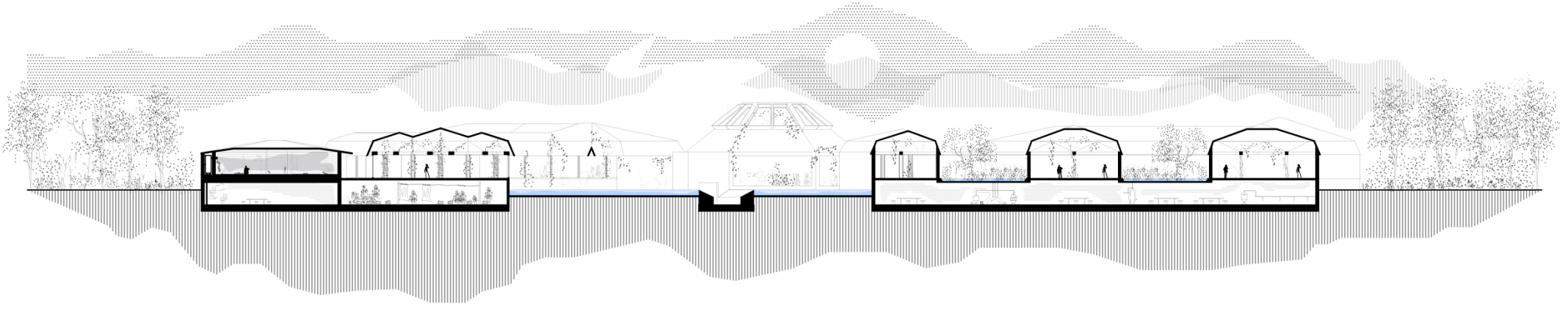
SITUACIONI PRIKAZ 1:1000

ŠIFRA BN03027

POPREČNI PRESEK 1:500

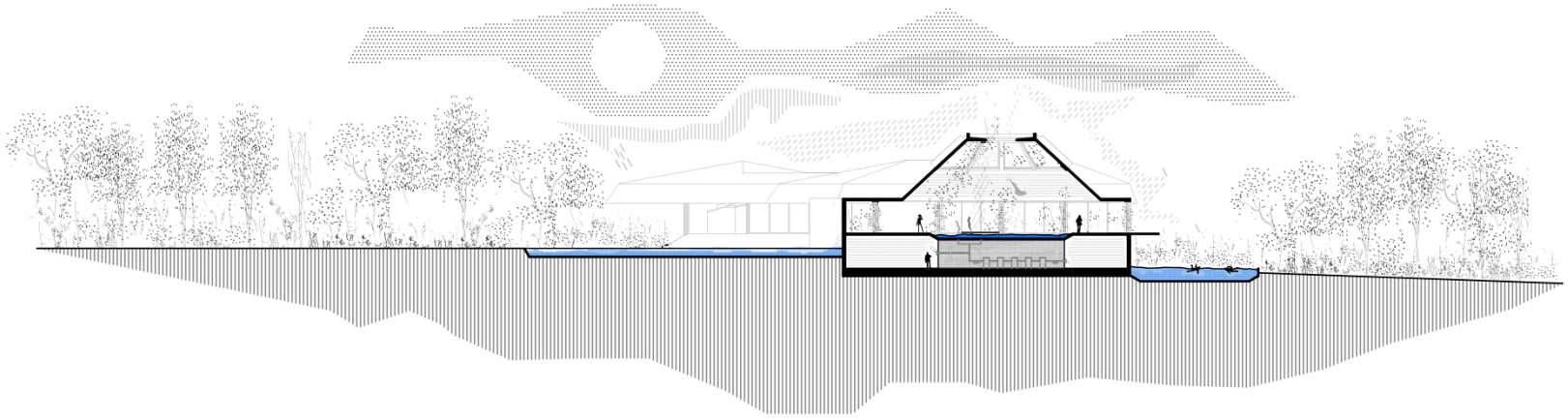
0m 10m 20m 40m 50m

PODUŽNI PRESEK 1:500

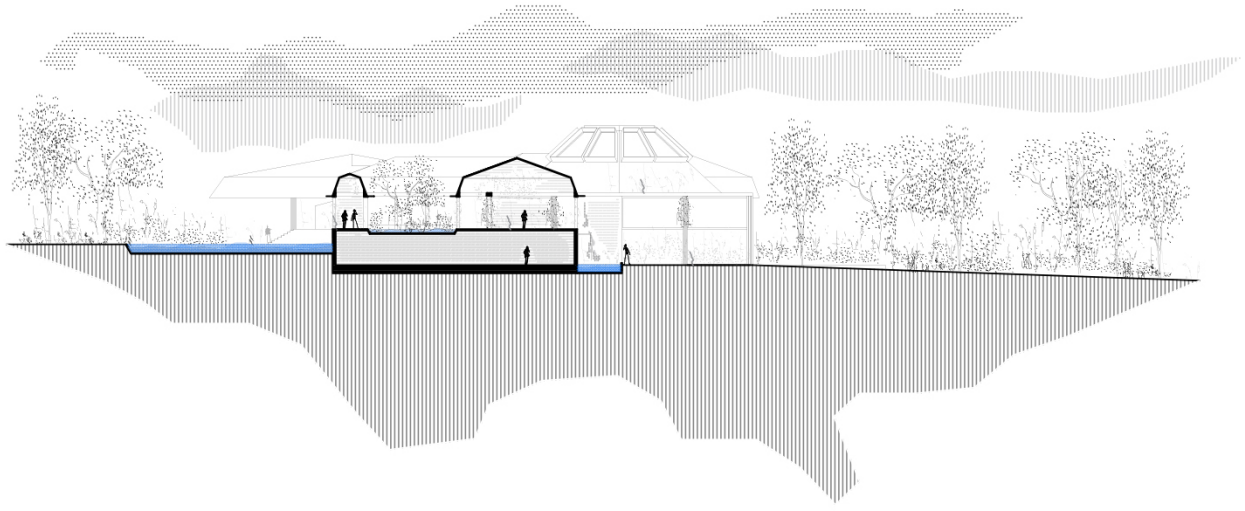
0m 10m 20m 40m 50m

ŠIFRA BN03027

POPREČNI PRESEK 1:500

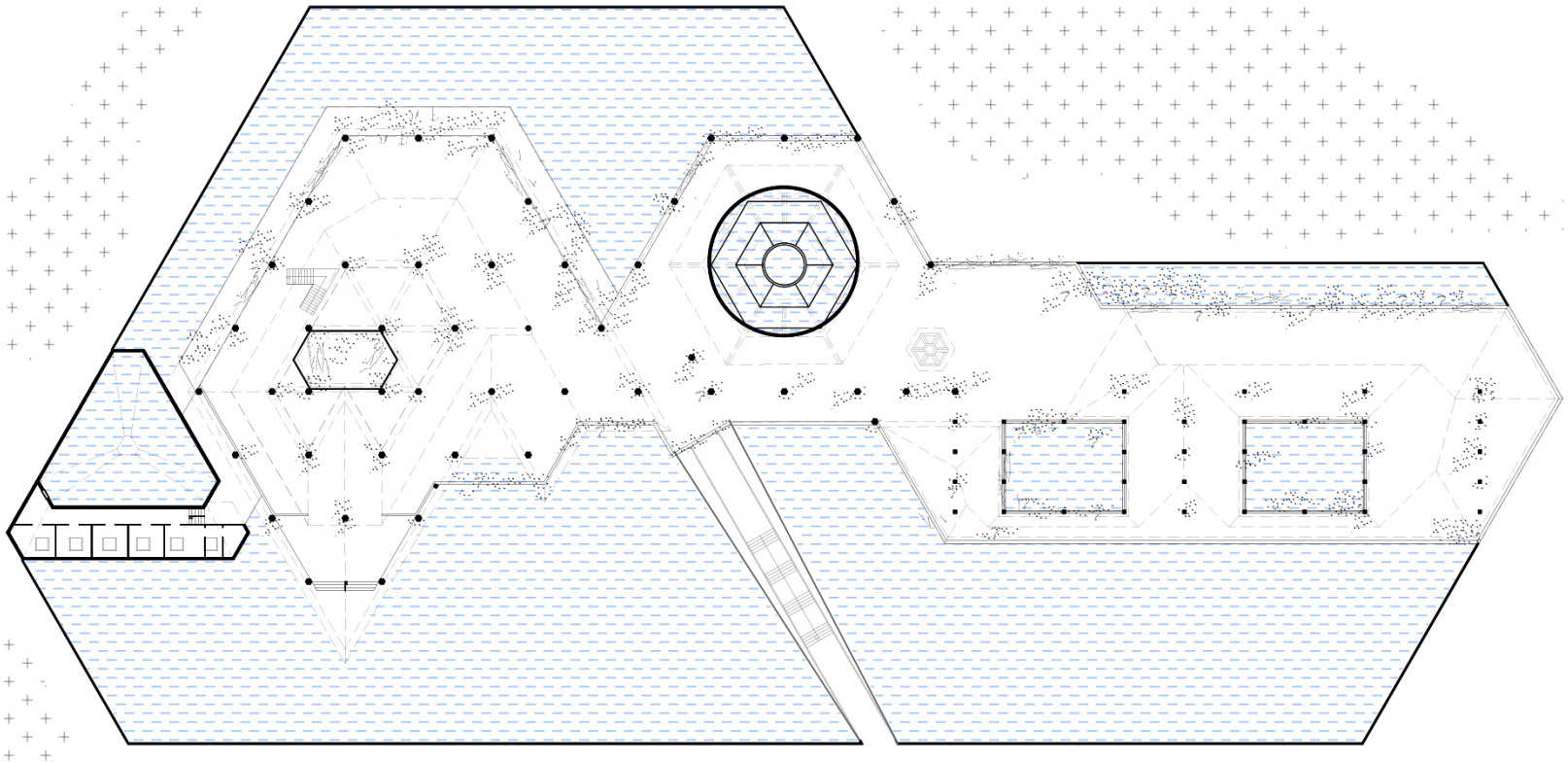
0m 10m 20m 40m 50m

POPREČNI PRESEK 1:500

0m 10m 20m 40m 50m

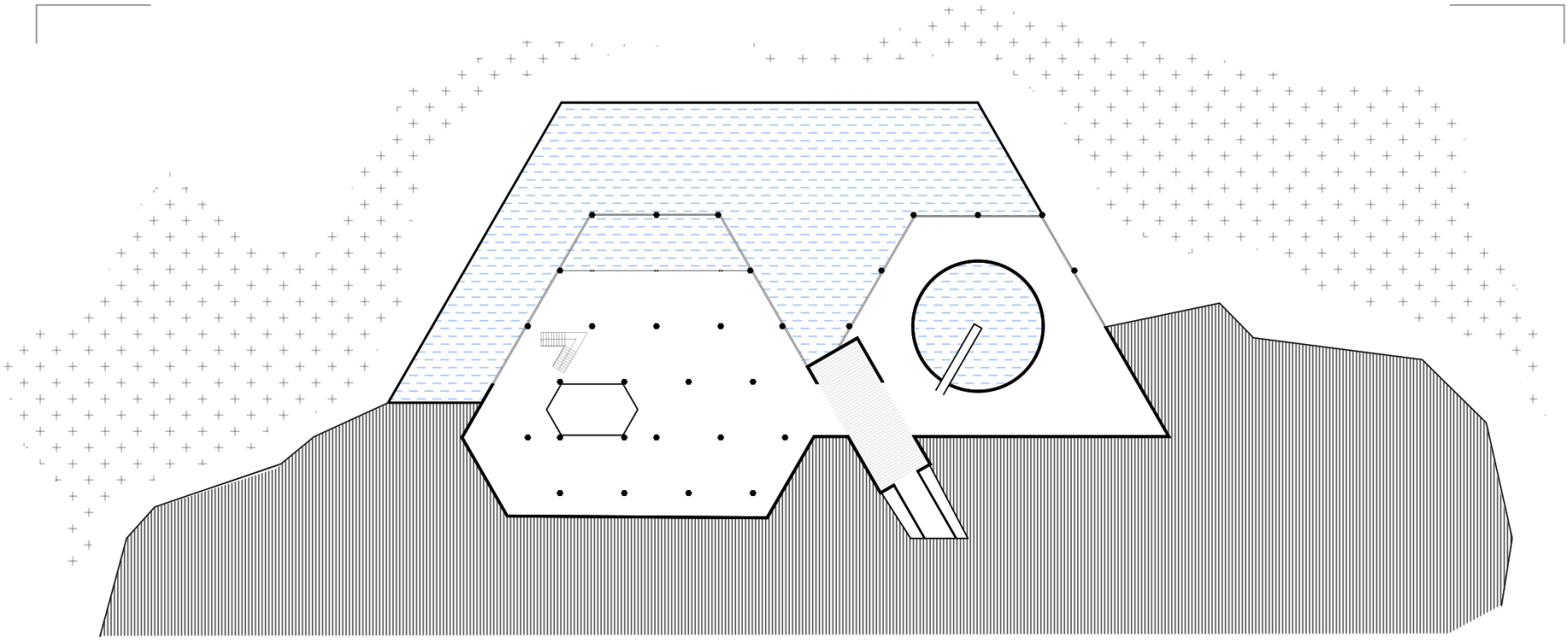
ŠIFRA BN03027

ARHITEKTONSKA OSNOVA PRIZEMLJA 1:500

0m 10m 20m 40m 50m

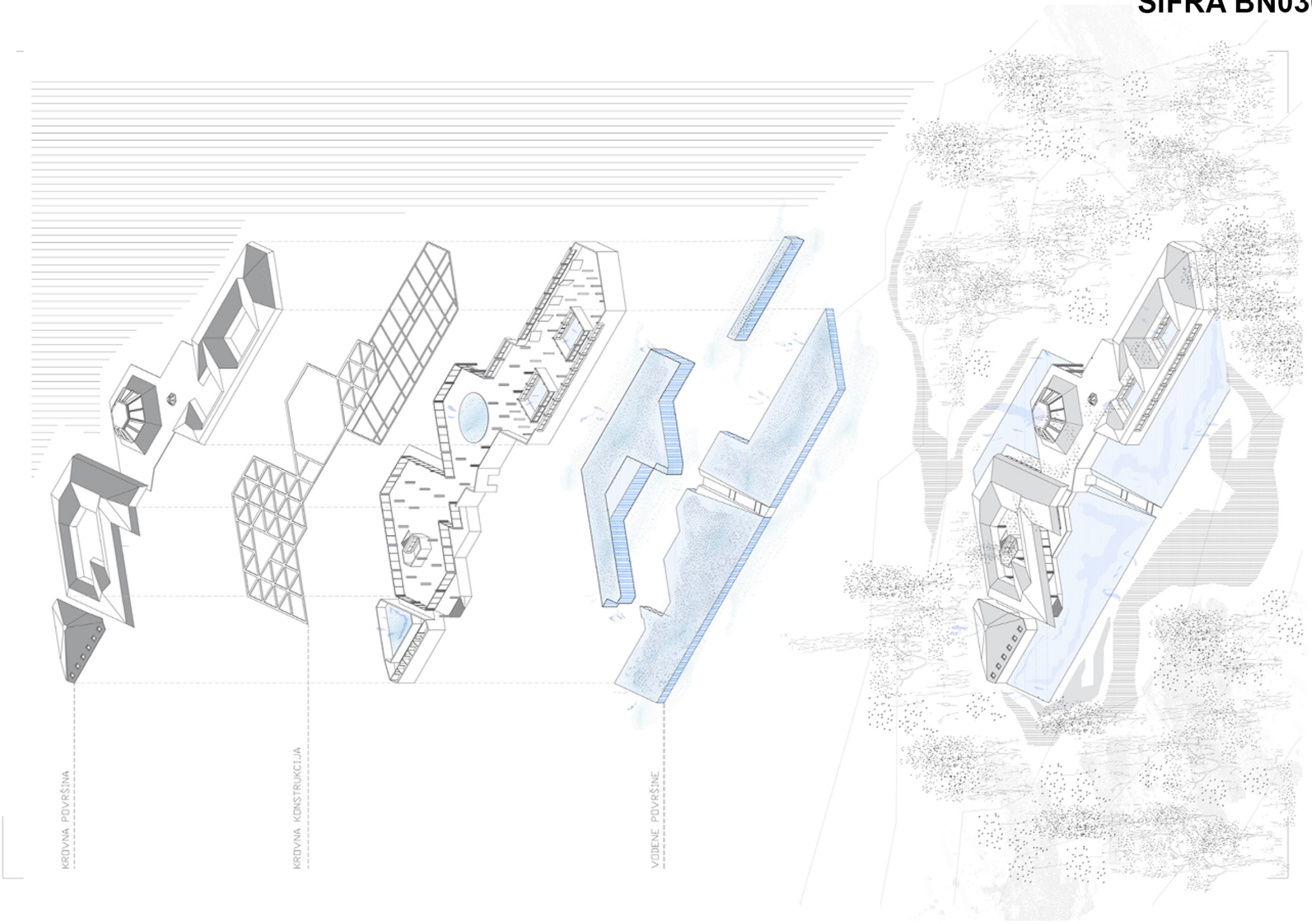
ŠIFRA BN03027

ARHITEKTONSKA OSNOVA PODRUMA 1:500

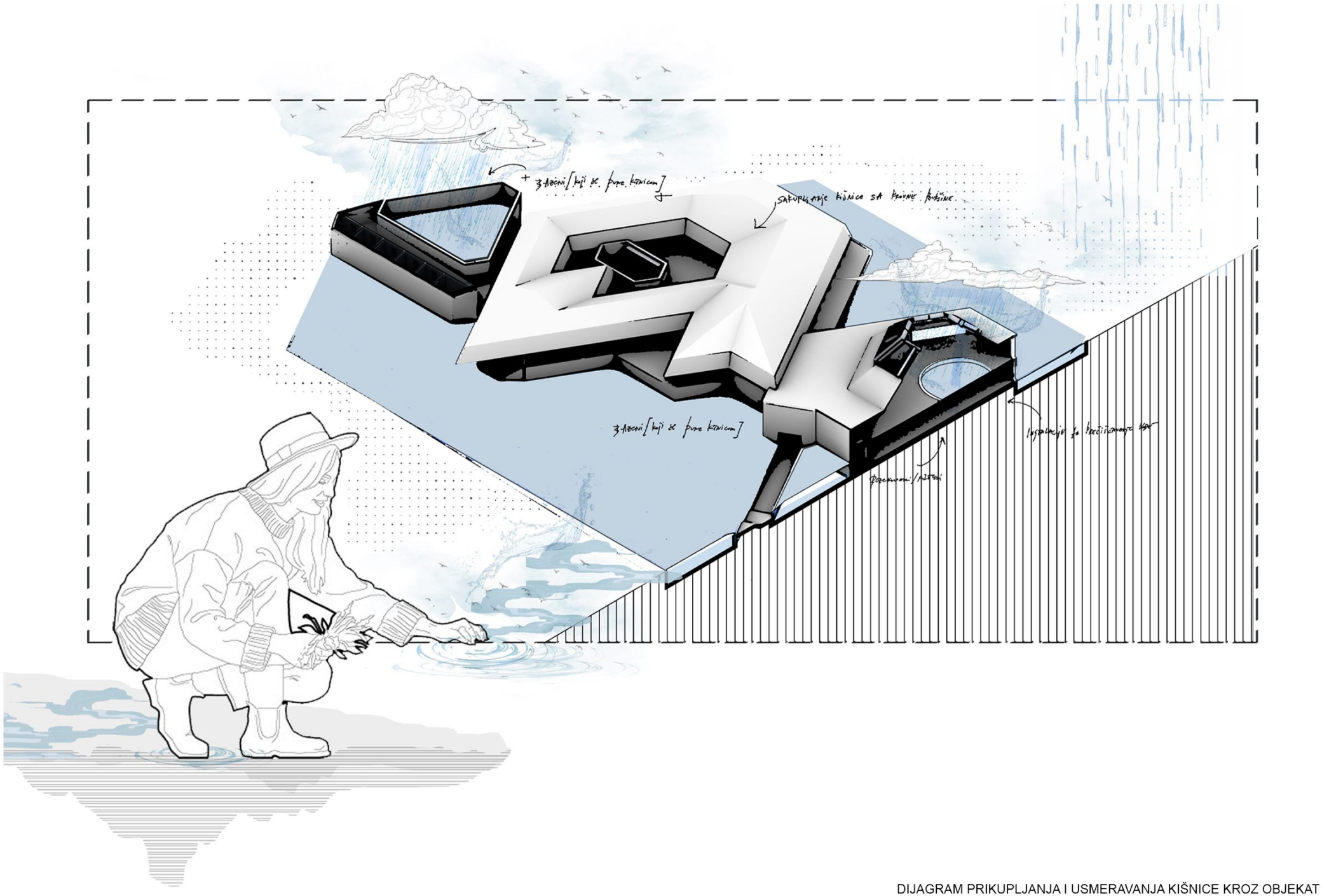
0m 10m 20m 40m 50m

ŠIFRA BN03027

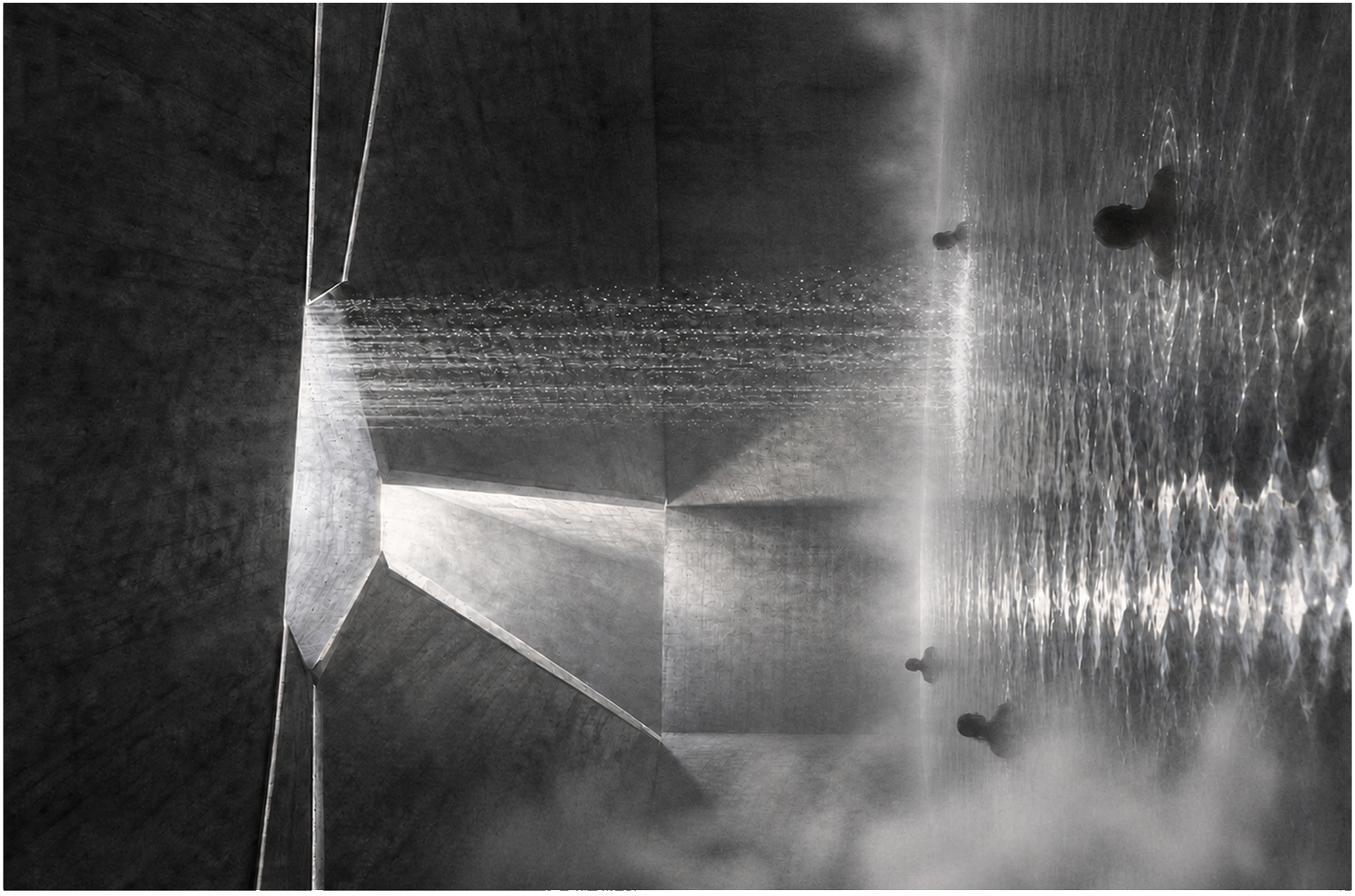
EKSPLODIRANA AKSONOMETRIJA

ŠIFRA BN03027

DIJAGRAM PRIKUPLJANJA I USMERAVANJA KIŠNICE KROZ OBJEKAT

ŠIFRA BN03027

AMBIJENTALNI PRIKAZ UNUTRAŠNJEG PROSTORA

ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

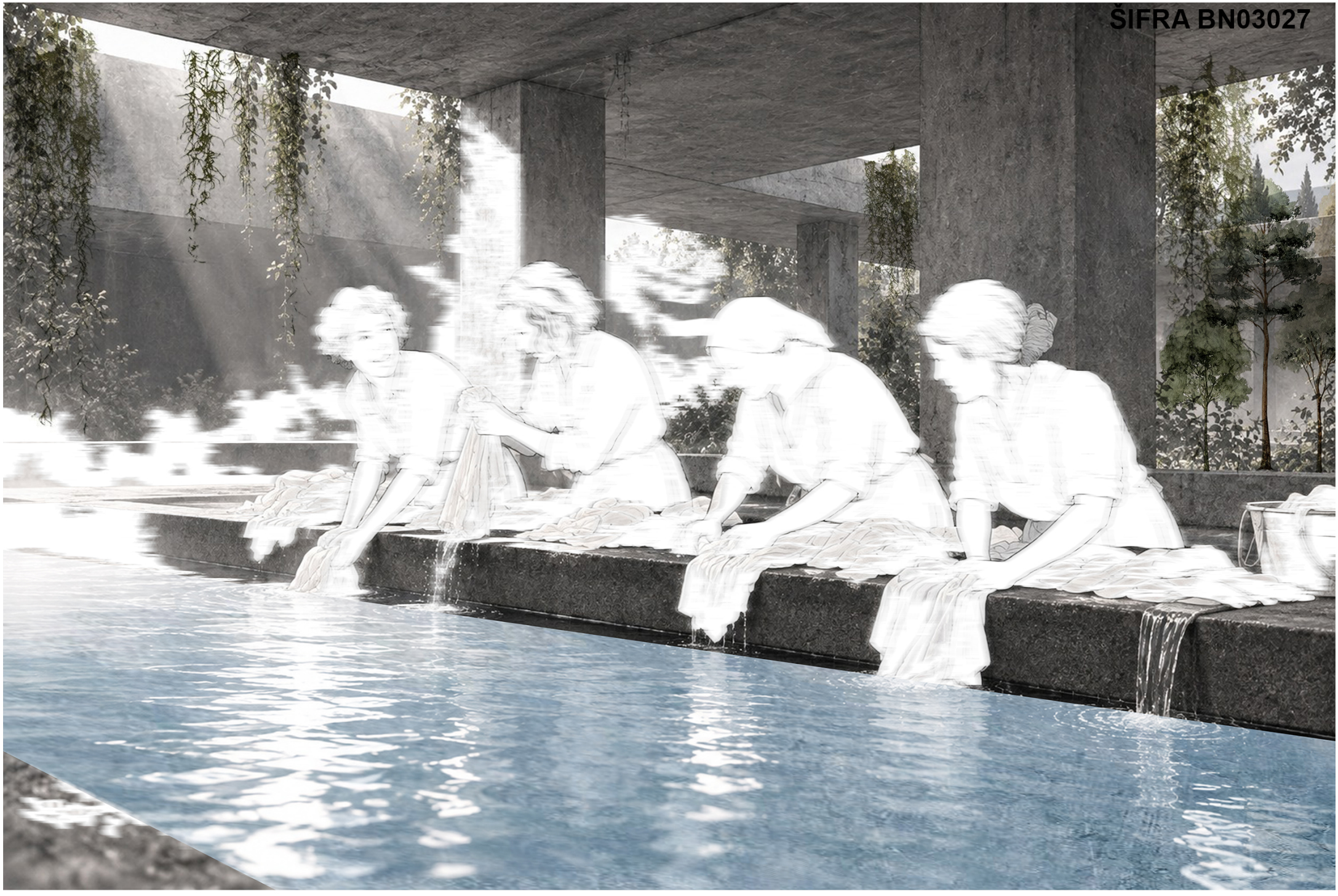
ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027

ŠIFRA BN03027